

УДК 343.98.001.36

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-1-13-15>**Комісарчук Руслан Васильович,**

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління
факультету № 4

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2082-1207>

КРИМІНАЛІСТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК СТРУКТУРНИЙ ЕЛЕМЕНТ ТЕХНОЛОГІЇ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ (ЗАПРОШЕННЯ ДО ДИСКУСІЇ)

У статті означено один зі структурних елементів технології боротьби зі злочинністю – криміналістичну психологію, яку розуміємо як галузь криміналістики, яка вивчає психологічні механізми злочинної поведінки, а також закономірності психічної діяльності сторін та учасників кримінального процесу. Криміналістична психологія використовується для підвищення ефективності виявлення, розслідування та попередження злочинів, тактики, слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, також через профілювання злочинців та психологічного впливу в правоохоронній діяльності.

Ключові слова: криміналістика, психологія, безпека, ідеологія, політика, об'єкти технології, суб'єкти технології боротьби зі злочинністю.

Постановка проблеми. Істотним елементом технології боротьби зі злочинністю є криміналістична психологія, яку ми розуміємо як галузь юридичної психології, що застосовує наукові методи та принципи для виявлення, розслідування та попередження кримінальних правопорушень, оцінювання поведінки злочинців, аналізу свідчень та розроблення профілів правопорушників. Вона поєднує знання із психології, кримінології та права для допомоги в судових провадженнях та слідчих процесах. Це дозволяє формувати концептуальні основи для розроблення криміналістичних технологій, стратегій, політики, ідеології, безпеки, а також спрямовує діяльність правоохоронних органів і суспільства загалом.

Використання психології у структурі технології боротьби зі злочинністю – важливий ресурс, що дозволить підвищити ефективність криміналістичного забезпечення діяльності щодо: загальної організації боротьби; попередження (профілактики) злочинності; правоохоронної діяльності. Оскільки злочинці стають усе більш винахідливими, технології, що застосовуються правоохоронними органами, повинні відповідати новим викликам у боротьбі зі злочинністю через використання відповідних інновацій для розв'язання проблем, що виникають у цій сфері та впливають на зміни в суспільстві.

Тож без відповідної криміналістичної психології це неможливо зробити, оскільки психологія є фундаментом, який об'єднує різні сфери знань, суспільні процеси. Вона має застосування не лише в медицині чи криміналістиці, але й у бізнесі, освіті, політиці та повсякденному житті. У такому ракурсі психологія може сприяти створенню комплексного підходу до протидії злочинності, забезпечуючи гармонію між технологічними, правовими та соціальними аспектами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі розвитку юридичної науки не створено належної моделі психології для технології боротьби зі злочинністю, оскільки не розкрито технологічну природу

самої криміналістики як науки, недостатньо вивчено фундаментальні проблеми її загальної теорії, методології та історії. Але, незважаючи на зазначене, слід визнати незворотним процес становлення нової технологічної парадигми криміналістики [1; 2], глибоких концептуальних змін у змісті криміналістики, що призведе до оновлення змісту та основних наукових категорій, мети та цінностей криміналістичної наукової спільноти. Докладні дослідження технологічного процесу боротьби зі злочинністю дозволять більш чітко і грамотно забезпечити дотримання прав та інтересів людей, законності та правопорядку в суспільстві, оптимізувати юридичну практику (правотворчу, правозастосовну, судову тощо), спрямовану на ефективне виявлення, розслідування і попередження злочинів, усунення можливості ухвалення незаконних правових рішень.

Тому дослідження психології у структурі технології боротьби зі злочинністю є одним з актуальних завдань криміналістики та всього правознавства загалом.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою та завданням дослідження є постановка питання можливого визначення криміналістичної психології як структурного елемента технології боротьби зі злочинністю.

Виклад основного матеріалу. Основне завдання правоохоронних органів – боротьба зі злочинністю – складна системна протидія злочинності із застосуванням репресивних та нерепресивних засобів, що являє собою єдність трьох підсистем, як-от: 1) загальна організація боротьби зі злочинністю; 2) попередження (профілактика) злочинності; 3) правоохоронна діяльність [3].

Означене надає можливість структурувати предмет технології боротьби зі злочинністю за трьома вищевказаними базовими напрямками і взяти до уваги системно-структурний підхід [4], з огляду на який структуру криміналістичної технології мають становити такі елементи, як: суб'єкти та учасники технології боротьби зі

злочинністю; мета і результати технології боротьби зі злочинністю; об'єкти технології боротьби зі злочинністю; предмет технології боротьби зі злочинністю; знаряддя та засоби (інструментарій) технології боротьби зі злочинністю: криміналістична освіта; превентивні дії й операції технології боротьби зі злочинністю; криміналістична стратегія; криміналістична техніка; криміналістична тактика; криміналістична методика; криміналістична психологія; криміналістична ідеологія; криміналістична політика; криміналістична безпека; криміналістичний моніторинг.

Зважаючи на це, структура технології боротьби зі злочинністю – утворення поліструктурне, що включає, зокрема, логіко-філософську, просторову, функціональну, генетичну, тимчасову, стохастичну й інші структури [5]. Але їх неможливо вибудувати без відповідної психології, адже технологія боротьби зі злочинністю передбачає використання всієї сукупності юридично-криміналістичних засобів. Під криміналістичними засобами [6, с. 10], включеними до поняття «юридично-криміналістичні засоби», розуміються засоби в загальноживаному значенні – те, за допомогою чого здійснюється вплив на що-небудь, «предмет», «інструмент» забезпечення діяльності, що носить по відношенню до цієї самої діяльності зовнішній характер.

Відповідно, під юридично-криміналістичними засобами нами розуміються різні предмети та явища, за допомогою яких здійснюється юридична діяльність.

Під терміном «засоби» (за допомогою якого утворено поняття «юридично-криміналістичні засоби») ми також розуміємо й елементи технології боротьби зі злочинністю (об'єкт, предмет і суб'єкти, її інструментарій: безпеку, ідеологію, методiku, моніторинг, політику, психологію, стратегію, тактику, техніку). Побудована нами горизонтальна схема технології боротьби зі злочинністю відповідає філософському поняттю «структури», що дає можливість розглянути логіко-філософську структуру криміналістичної психології як одного з елементних складників технології боротьби зі злочинністю.

Йдучи шляхом від загального до менш загального, за вихідний пункт аналізу беремо усталене поняття – «юридична психологія». У науковій літературі юридична психологія визначається як прикладна галузь психології, що досліджує прояв і використання своєрідності психічних механізмів та закономірностей у сфері регульованих правом відносин.

Як і будь-яка інша система розгалуженого наукового знання, ця галузь складається з кількох розділів: правової, кримінальної, судової та пенітенціарної психології [7, с. 105–106; 8; 9].

Те, над чим ми працюємо, відноситься, цілком очевидно, до судової психології, що складається з двох частин – слідчої психології та психології судового розгляду. Наше дослідження має пряме відношення до першої частини.

Здавалося б, що так і можна було б назвати статтю – «Слідча психологія». Але тут постає питання, чому тільки слідча. Так, слідча практика – традиційний об'єкт психологічного вивчення та забезпечення. Юридична психологія, власне, й починалася, формувалася із судової психології для слідчих. Водночас давно й добре відомо, що досягнення психологів, знання з галузі психології життєво необхідні не лише слідчим, а й іншим посадовим особам органів правопорядку, які професійно здійснюють боротьбу зі злочинністю, і насамперед тим, хто перебуває на передніх рубежах – співробітникам органів, які здійснюють оперативно-розшукову

діяльність. Як і слідчі, вони також є головними замовниками та споживачами наукової продукції психологів. Саме у відповідь на потреби означених суб'єктів виникла й продовжує успішно розвиватися досліджувана найважливіша сфера прикладної психології. Однак слідство – лише одна з форм досудового розслідування в кримінальних провадженнях. Існує ще й дізнання.

Слідчі, дізнавачі, оперативні працівники різних відомств, структур та рівнів реалізують свої функції на стадії досудового розслідування. Вони здійснюють пошуково-пізнавальну діяльність ще до внесення інформації в ЄРДР, потім, з відкриттям кримінального провадження, тобто там, де знаходиться «передова битва» зі злочинністю за інформацію. Ось та сфера, в межах якої реалізуються насамперед криміналістичні наукові засоби, методи, методика та технології, ось звідки бере свій початок практичне слідознавство чи практична криміналістична діяльність. На всіх своїх етапах вона гостро потребує психологічного забезпечення в реалізації методів психологічної природи, у використанні можливостей психологів під час розв'язання пошукових і пізнавальних завдань. Усе це дозволяє зробити висновок про те, що назва «Слідча психологія» неточно відображає зміст аналізованого розділу юридичної психології. Вважаємо, що правильно говорити про криміналістичну психологію як про інтегративну, узагальнювальну категорію, що охоплює як слідчу, так й інші види психології криміналістичного слідознавства в досудовому кримінальному процесі.

У нашому розумінні *криміналістична психологія* – це та частина юридичної психології, яка забезпечує своїми розробками, досягненнями, знаннями та можливостями пошуково-пізнавальну діяльність (слідознавчий аспект) на стадії досудового розслідування відповідних уповноважених на те законом посадових осіб правоохоронних органів та спецслужб, які професійно ведуть боротьбу зі злочинністю. Її *призначення* – допомагати практичним слідознавцям, юристам більш успішно виявляти та розкривати злочини, викривати винних, знімати підозру з помилково запідозрених осіб, які не причетні до злочинів.

Тому *сутність криміналістичної психології* полягає в тому, що це міждисциплінарна галузь, що поєднує криміналістику та психологію для аналізу поведінки злочинців, потерпілих/жертв, свідків і правоохоронців у межах кримінального провадження. Сутність своєю чергою визначає її *головну мету* – дослідження психологічних закономірностей злочинної поведінки, а також психічних процесів, які виникають у суб'єктів кримінального провадження (наприклад, слідчих, суддів, свідків, потерпілих, підозрюваних тощо) з метою підвищення ефективності їх криміналістичної діяльності.

Тож *основні завдання криміналістичної психології*: дослідження психологічних особливостей злочинців та мотивів їхньої поведінки; розроблення тактики слідчих і оперативно-розшукових дій; оптимізація методик проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій; психологічне забезпечення професійної діяльності правоохоронців.

Оголошені завдання можуть бути реалізовані шляхом створення та впровадження в зазначеній сфері практики *принципів, методів та рекомендацій*, заснованих на знанні психологічних закономірностей: по-перше, на знанні про поведінку носіїв кримінально-релевантної інформації (потерпілих, свідків, злочинців) в умовах вчинення злочинів та поза цими умовами; по-друге, на знанні про осіб, які організують та які здійснюють пошуково-пізнавальну діяльність у досудовому кримінальному процесі.

З огляду на це, визначаючи *предмет* дослідження криміналістичної психології, потрібно виходити із практично важливого принципу про доцільність об'єднання в наукових дослідженнях, адресованих пізнавальній практиці, відомостей про те, що пізнається, зі знаннями про те, як це робиться. Наприклад, у криміналістичній психології потрібно досліджувати матеріал, що відображає результати психолого-криміналістичного аналізу особистості та поведінки злочинців, і, крім того, розглядати це через методи та рекомендації щодо їх виявлення та викриття. Їх реалізація в одних випадках вимагає обов'язкової участі кваліфікованих фахівців – психологів (це, наприклад, стосується розроблення пошукового психологічного портрета злочинця, застосування поліграфа та гіпнозу під час опитування потерпілих, свідків, підозрюваних). Інша частина методів і рекомендацій розрахована на пряму дію, тобто на їх освоєння та самостійне застосування юристами, які практикують у сфері кримінального судочинства.

Тоді *об'єкт дослідження криміналістичної психології* можна буде визначити як психологічні явища та процеси, що супроводжують злочинну діяльність, розслідування злочинів і функціонування правоохоронної та судової системи. Отже, можна визначити такі основні *об'єкти дослідження криміналістичної психології*: 1) особа злочинця (психологічні особливості та типологія злочинців; мотиви та механізми злочинної поведінки; психологія серійних злочинців і рецидивістів; вплив психічних станів на вчинення злочину); 2) особа потерпілого (психологічні наслідки злочину для потерпілого; віктимна поведінка та фактори ризику; взаємодія потерпілого із правоохоронними органами); 3) особи свідків та їхня поведінка (психологічні механізми сприйняття та запам'ятовування подій; вплив емоційного стану на точність свідчень; фактори, що можуть спричинити спотворення інформації); 4) психологія діяльності правоохоронців (особливості прийняття рішень у стресових умовах; психологічний вплив у процесі допиту та слідчих дій; методи психологічної протидії маніпуляціям і брехні); 5) комунікативні процеси в кримінальному провадженні (психологічні аспекти огляду, допиту, обшуку, слідчого експерименту, очних ставок, провадження експертних досліджень тощо; психологія впливу на підозрюваного та обвинуваченого; використання невербальних комунікацій у криміналістиці).

Таким чином, *об'єктом криміналістичної психології є людина* в правозастосовному процесі, її психіка, поведінка і взаємодія в контексті злочинної діяльності та її виявлення, розслідування й попередження вже в контексті кримінальних правопорушень. Тоді *предмет дослідження криміналістичної психології* – це психологічні закономірності та механізми поведінки осіб, залучених до кримінального процесу, а також психологічні аспекти діяльності правоохоронних органів у сфері виявлення, розслідування та попередження злочинів.

Основні аспекти предмета криміналістичної психології знаходять своє вираження через: 1) психологічні особливості злочинної поведінки (мотивація та механізми формування злочинних намірів; психологічні типи злочинців; емоційно-вольові процеси під час вчинення злочину); 2) психологію потерпілого, жертви (взаємодія злочинця та потерпілого; віктимологічна поведінка та її фактори; наслідки злочину для психіки потерпілого); 3) психологічні особливості свідків (процеси сприйняття, запам'ятовування та відтворення подій; фактори, що впливають на точність свідчень; методи оцінювання достовірності показань); 4) психологія правоохоронної

діяльності (психологічні аспекти розслідування злочинів; взаємодія слідчого, прокурора, адвоката та судді; психологічний вплив під час допиту та інших слідчих дій; професійні стреси та методи їх подолання); 5) методи психологічного аналізу в криміналістиці (поліграфні дослідження; аналіз мови, жестів та міміки підозрюваних; психологічні методи профілювання злочинців).

Криміналістична психологія досліджує ці аспекти, щоб підвищити ефективність виявлення, розслідування та попередження злочинів, оптимізувати діяльність правоохоронців і забезпечити справедливість правосуддя.

Наприклад, криміналістична психологія використовує широкий спектр *методів* для дослідження психологічних аспектів злочинної діяльності, поведінки учасників кримінального процесу та ефективності правоохоронної діяльності а саме: *теоретичних* (аналіз та синтез, порівняння, моделювання); *емпіричних* (спостереження, експеримент, опитування (анкетування, тестування, інтерв'ю), контент-аналіз); *психодіагностичних* (поліграфні дослідження (детектор брехні), проєктивні методики, методи аналізу міміки, жестів і голосу, психологічного впливу (когнітивне інтерв'ю, методи маніпуляції та психологічного тиску, гіпноз та психолінгвістичний аналіз); *статистичних* (математичне оброблення даних, кореляційний аналіз). Методи криміналістичної психології дозволяють глибше розуміти мотивацію злочинців, оцінювати достовірність свідчень та підвищувати ефективність слідчих і судових процесів.

Також криміналістична психологія базується на певних наукових *принципах*, що забезпечують її ефективність у дослідженні психологічних аспектів злочинної поведінки та процесу розслідування злочинів, як-от: принцип науковості; принцип об'єктивності; принцип законності; принцип комплексності; принцип індивідуального підходу; принцип системності; принцип конфіденційності; принцип практичної спрямованості тощо. Ці принципи забезпечують наукову обґрунтованість, законність і ефективність криміналістичної психології в правоохоронній діяльності.

Завдяки своїм *методам та принципам* криміналістична психологія дозволяє: глибше розуміти мотиви, емоції та поведінку злочинців; забезпечувати достовірність свідчень шляхом аналізу психологічного стану свідків і потерпілих; оптимізувати роботу слідчих через психологічно обґрунтовані тактики допиту та профілювання; підвищувати професійну компетентність правоохоронців через розвиток стресостійкості, комунікативних навичок і навичок психологічного впливу; формувати ефективні стратегії запобігання злочинам з огляду на соціально-психологічні фактори.

Зазначене дозволяє використовувати положення криміналістичної психології в технологіях розслідування окремих видів та груп злочинів. Так, криміналістична психологія є важливим складником криміналістичних технологій, які включають: 1) психологічне профілювання злочинців: аналіз поведінкових особливостей злочинця для його ідентифікації; застосування когнітивно-поведінкових моделей для прогнозування наступних дій злочинця; 2) інноваційні методи слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, наприклад, під час допиту це: аналіз мови тіла, мікроемоцій та невербальної поведінки; використання когнітивного інтерв'ю для підвищення достовірності показань; використання поліграфа як додаткового інструменту перевірки правдивості; 3) психологічний аналіз місця події/злочину: визначення психологічного типу злочинця за слідами його діяльності; оцінювання рівня агресії, мо-

тивації та емоційного стану під час вчинення злочину; 4) психологічна підтримка працівників правоохоронних органів: використання психологічних тренінгів та симуляцій віртуальної реальності для покращення навичок спілкування і допиту; зниження впливу стресу та професійного вигорання; розвиток навичок швидкого прийняття рішень в екстремальних ситуаціях тощо.

Отже, криміналістична психологія є важливим структурним елементом технології боротьби зі злочинністю, оскільки вона забезпечує розуміння психологічних механізмів злочинної поведінки, методів слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, профілювання правопорушників і розроблення ефективних тактичних прийомів та методик у кримінальному процесі.

Висновки. Криміналістична психологія – це психологія виявлення, розслідування та попередження злочинів.

Використання криміналістичної психології в структурі технології боротьби зі злочинністю – важливий ресурс, що дозволить підвищити ефективність криміналістичного забезпечення діяльності щодо: загальної організації боротьби; попередження (профілактики) злочинності; правоохоронної діяльності, оскільки психологія є фундаментом, який об'єднує різні аспекти

боротьби зі злочинністю, створюючи цілісну систему взаємодії між криміналістикою, оперативно-розшуковою та слідчою, прокурорською, пенітенціарною діяльністю, експертологією, адвокатологією, судочинством та профілактикою правопорушень.

У структурі криміналістичної науки психологія виконує інтегративну функцію, поєднуючи теоретичні знання та практичні технології для забезпечення ефективної протидії злочинності. Її роль особливо важлива в сучасних умовах, коли традиційні методи розслідувань доповнюються когнітивними технологіями, поведінковим аналізом і штучним інтелектом. У такому ракурсі криміналістична психологія може сприяти створенню комплексного підходу до протидії злочинності, забезпечуючи гармонію між технологічними, правовими та соціальними аспектами.

Означене дозволяє визначити відповідну роль психології в компонентах технології боротьби зі злочинністю – криміналістична психологія відіграє ключову роль у підвищенні ефективності правоохоронної діяльності та є важливим елементом сучасних технологій боротьби зі злочинністю. Її використання сприяє глибшому розумінню мотивів злочинців, удосконаленню методик розслідування та забезпеченню психологічної підготовки правоохоронців.

Список використаних джерел

1. Комісарчук Р.В. Технологічна парадигма криміналістики. *Юридичний науковий електронний журнал «Порівняльно-аналітичне право»*. 2018. № 2. С. 335–337.
2. Комісарчук Р.В. Технологічна функція криміналістики. *Юридичний науковий електронний журнал «Порівняльно-аналітичне право»*. 2018. № 4. С. 154–158.
3. Поняття і зміст боротьби зі злочинністю. URL: <http://pravodom.com/kriminologija/8/188-ponyattya-i-zmist-borotbi-zi-zlochinnistyu> (дата звернення: 06.03.2025).
4. Колотуха О.В. Системно-структурний підхід. *Спортивний туризм та активна рекреація: географія, систематизація, практика (словник-довідник)*. URL: <https://geohub.org.ua/node/2438> (дата звернення: 06.03.2025).
5. Комісарчук Р.В. Логіко-філософська структура технології боротьби зі злочинністю. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2024. № 7. С. 99–103. URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc71/21.pdf> (дата звернення: 06.03.2025).
6. Пряхін Є.В. Криміналістичні засоби та методи розслідування кримінальних правопорушень : навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 164 с.
7. Кацавець Р.С. Юридична психологія : навч. посіб. Київ : Алерта, 2017. 109 с.
8. Коновалова В.О., Шепітько В.Ю. Юридична психологія: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : Право, 2008. 240 с.
9. Гарькавець С.О. Юридична психологія: словник-довідник. Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. 152 с. URL: <https://dspace.snu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7122a581-6d5b-40b4-82c9-004391992c42/content> (дата звернення: 06.03.2025).

References

1. Komisarchuk, R.V. (2028). Tekhnolohichna paradyhma kryminalistyky [Technological paradigm of forensics]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal «Porivnyal'no-analitychne pravo»*, 2, 335–337 [in Ukrainian].
2. Komisarchuk, R.V. (2028). Tekhnolohichna funktsiya kryminalistyky [Technological function of forensics]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal «Porivnyal'no-analitychne pravo»*, 4, 154–158 [in Ukrainian].
3. Ponyattya i zmist borot'by zi zlochynnistyu [The concept and content of the fight against crime]. Retrieved from: <http://pravodom.com/kriminologija/8/188-ponyattya-i-zmist-borotbi-zi-zlochinnistyu> (data zvernennya: 06.03.2025) [in Ukrainian].
4. Kolotukha, O.V. Systemno-strukturnyy pidkhid. *Sportyvnyy turizm ta aktyvna rekreatsiya: heohrafiya, systematyzatsiya, praktyka (slovyk-dovidnyk)* [System-structural approach. Sports tourism and active recreation: geography, systematization, practice (dictionary-reference)]. Retrieved from: <https://geohub.org.ua/node/2438> (data zvernennya: 06.03.2025) [in Ukrainian].
5. Komisarchuk, R.V. (2024). Lohiko-filosofs'ka struktura tekhnolohiyi borot'by zi zlochynnistyu [Logical-philosophical structure of crime-fighting technology]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya "Yurysprudentsiya"*, 7, 99–103. Retrieved from: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc71/21.pdf> (data zvernennya: 06.03.2025) [in Ukrainian].
6. Pryakhin, YE. V. (2022). *Kryminalistychni zasoby ta metody rozsliduvannya kryminal'nykh pravoporushen'* [Forensic tools and methods of investigating criminal offenses] : navch. posib. L'viv : L'vivs'kyi derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].
7. Katsavets, R. (2017). *Yurydychna psykholohiya* [Legal psychology]: navch. posib. Kyiv: Alerta [in Ukrainian].

8. Konovalova, V. O., & Shepit'ko, V. YU. (2008). *Yurydychna psykholohiya [Legal psychology]* : pidruchnyk. 2-he vyd., pererob. i dop. KH.: Pravo. [in Ukrainian].
9. Har'kavets', S. O. (2021). *Yurydychna psykholohiya [Legal psychology]: slovnyk-dovidnyk*. Syevyerodonets'k: vyd-vo SNU im. V. Dalya. Retrieved from: <http://dspace.snu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/4108> (data zvernennya: 06.03.2025) [in Ukrainian].

Komisarchuk Ruslan,

Candidate of Law, Associate Professor

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2082-1207>

**FORENSIC PSYCHOLOGY AS A STRUCTURAL ELEMENT OF CRIME FIGHTING
TECHNOLOGY (INVITATION TO DISCUSSION)**

The article defines one of the structural elements of the technology of combating crime – forensic psychology, which we understand as a branch of forensics that studies the psychological mechanisms of criminal behavior, as well as the patterns of mental activity of the parties and participants in the criminal process. Forensic psychology is used to increase the effectiveness of detecting, investigating and preventing crimes, tactics, investigative (search) actions and covert investigative (search) actions, also through profiling criminals and psychological influence in law enforcement activities.

The use of forensic psychology in the structure of the technology of combating crime is an important resource that will allow to increase the effectiveness of forensic support activities regarding the general organization of the fight; prevention (prevention) of crime; law enforcement activities, since psychology is the foundation that unites various aspects of the fight against crime, creating a holistic system of interaction between criminalistics, operational-search and investigative, prosecutorial, penitentiary activities, expert studies, advocacy, judicial proceedings and prevention of offenses.

In the structure of forensic science, psychology performs an integrative function, combining theoretical knowledge and practical technologies to ensure effective counteraction to crime. Its role is especially important in modern conditions, when traditional methods of investigation are supplemented by cognitive technologies, behavioral analysis and artificial intelligence.

In this perspective, forensic psychology can contribute to the creation of a comprehensive approach to combating crime, ensuring harmony between technological, legal and social aspects.

Key words: *forensics, psychology, security, ideology, politics, strategy, objects of technology, subjects of crime-fighting technology.*